

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

МАТЕРІАЛИ

X Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених
присвяченої 30-річчю створення кафедри філософії, соціології та менеджменту
соціокультурної діяльності та 205-річчю Університету Ушинського

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

ОДЕСА-2022

УДК: 37+316.61

О72 Освіта та соціалізація особистості // X Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 22-23 квітня 2022 р.) 92 с.

Рецензенти:

Попков Василь Васильович - доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри політології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Халапсис Олексій Владиславович - доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Дніпровського державного університету внутрішніх справ.

Збірник матеріалів Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Освіта та соціалізація особистості» присвячено 30-річчю створення кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності та 205-річчю Університету Ушинського і вміщує матеріали, які досліджують освіту ХХІ століття, інновації та перспективи розвитку; стан та проблеми реформування системи української освіти; філософію освіти перед викликами сучасності; молодь в освітньому просторі: механізми соціалізації та самореалізації; соціальну адаптацію особистості в умовах суспільних трансформацій; ціннісні орієнтири та культурні практики особистості в українському суспільстві та розглядаються девіації та суспільні рухи у соціальному просторі сучасної України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, здобувачів освіти.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 11 від 30 червня 2022 року)

«Освіта та соціалізація особистості»

22-23 квітня 2022 року

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

А. В. Красножон – ректор Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор історичних наук, професор.

Заступники голови:

Копусь Ольга Антонівна – перший проректор з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор педагогічних наук, професор.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор політичних наук, професор.

Борінштейн Євген Русланович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Члени оргкомітету:

Лісеєнко Олена Василівна – доктор соціологічних наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності, завідувач історико-філософського відділення Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Петінова Оксана Борисівна – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Атаманюк Зоя Миколаївна – доктор філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Бикова Ірина Олександрівна – студентка I року навчання ОПП Спеціальна освіта (Логопедія) за другим (магістерським) рівнем медичного факультету Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

Науковий керівник – **Самчук Лариса Сергіївна** – кандидат філософських наук, викладач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

УМОВИ УСПІШНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Останніми роками в Україні, на превеликий жаль, спостерігається тенденція до зростання кількості дітей з обмеженнями психофізичного розвитку. Тому серед найважливіших завдань державної політики є реалізація прав щодо освіти дітей з особливими потребами. Одним із найкращих варіантів здобуття освіти з порушеннями психофізичного розвитку є інклюзивне навчання, яке нині широко впроваджується в Україні. Тому пошук підходів та умов щодо розвитку інклюзивної освіти є важливим державним питанням.

Уперше термін «інклюзивна освіта» був використаний у Саламанській декларації, що була прийнята на Всесвітній конференції у 1994 році за підтримки ЮНЕСКО, де було вказано про необхідність здійснення освітніх реформ у напрямку інклюзії та забезпечення освітою всіх, без виключення дітей, незважаючи на їх індивідуальні відмінності [5].

Інклюзивна освіта дозволяє залучити всіх дітей до процесу навчання, до культурного та суспільного життя, визнає їхню рівну цінність для суспільства, сприяє соціалізації, зменшенню ізоляваності дітей з особливими освітніми потребами шляхом адаптації змісту освіти й умов навчання [4, с. 17].

В основі інклюзії лежить інтеграція. Так, після закінчення навчання у школі учень з особливостями психофізичного розвитку повинен максимально можливо інтегруватися в суспільство, будучи його повноправним громадянином, готовим до самостійної, продуктивної життєдіяльності та до взаємодії з іншими членами соціуму.

Нідерландський дослідник К. Рейсвейк вважав, що інклюзивна освіта сприятиме:

- розвитку здібностей дитини;
- визнанню того, що нормальний розвиток не є загальноприйнятою «нормою»;
- задоволенню особливих потреб;
- створенню системи підтримки;
- функціональному підходу до лікування та навчання [2, с. 44].

Аналіз наукової літератури дозволив нам визначити такі основні переваги інклюзивної освіти:

1. Спілкування з однолітками сприятливо впливає на когнітивний, фізичний, мовний, соціальний та емоційний розвиток дітей із особливими потребами. У свою чергу, діти з нормальним рівнем розвитку вчаться

толерантному ставленню до осіб з порушеннями психофізичного розвитку, що є також однією з особливостей інклюзивної освіти крізь призму філософії освіти.

2. Діти із типовим рівнем розвитку демонструють моделі поведінки для дітей з особливостями психофізичного розвитку, мотивують їх до засвоєння нових умінь та отримання нових знань.

3. Педагоги інклюзивних класів краще розуміють індивідуальні особливості дітей, ефективніше взаємодіють з батьками, соціальними та медичними фахівцями [3, с. 14-16].

Інклюзивна освіта передбачає, що труднощі, з якими стикаються учні з особливими освітніми потребами у школах, існують через наявну застарілу практику освітнього процесу, а також через негнучкі методи навчання. Тому за умов інклюзивної освіти необхідно не адаптувати учнів до наявних вимог закладу освіти, а реформувати школу, шукати інші педагогічні підходи щодо навчання таким чином, щоб ураховувалися індивідуальні потреби учнів [3, с. 14].

Серед пріоритетних складових інклюзивної освіти визначено виховання та навчання дітей саме раннього віку, оскільки успішна діяльність інклюзивних шкіл значною мірою залежить від завчасного виявлення, діагностування та надання допомоги дітям раннього віку з особливими потребами. Особлива увага має приділятися розробці навчальних програм для дітей віком до 6 років, враховуючи їхні потенційні можливості у фізичному, інтелектуальному та соціальному розвитку при підготовці їх до навчання у школі [1, с. 44].

Одним із ключових факторів у впровадженні інклюзивного навчання є підготовка педагогічного персоналу. Відповідно до цього професійні вміння педагогів мають передбачати: належне оцінювання особливих потреб дітей, адаптацію змісту навчальних планів, використання допоміжних навчальних технологій [1, с. 43-44].

Процес освітньої інклюзії повинен включати комплексну взаємодію педагогів, психологів та медиків, що дає змогу забезпечити дитину з особливими потребами адекватним психолого-педагогічним супроводом.

Уважаємо, що основними умовами ефективного й успішного впровадження інклюзивної освіти з точки зору філософії освіти є:

- взаємодія різнопрофільних спеціалістів (педагог, психолог, медичний працівник, соціальний працівник);
- своєчасна комплексна діагностика рівня розвитку дітей;
- надання консультативної підтримки освітянам, батькам;
- залучення до активної співпраці місцевих органів самоврядування, громадських організацій;
- спеціальна підготовка педагогічних кадрів, що дозволить їм опанувати методи диференційованого інклюзивного навчання.

Інклюзивна освіта передбачає створення інклюзивного освітнього середовища на основі принципів толерантного ставлення, поваги до індивідуальних особливостей дитини і недопущення дискримінації. Впровадження ефективної системи інклюзивної освіти в Україні можливе на

основі взаємодії різних умов, серед яких однією з найважливіших є посилення проведення просвітницьких заходів, які б дозволили інформувати сучасне українське суспільство про необхідність і важливість інклюзії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : монографія. Київ : «Самміт-Книга», 2009. 272 с.
2. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Інклюзивна освіта: від основ до практики» : монографія. Київ : ТОВ «АТОПОЛ», 2016. 152 с.
3. Навчальний курикулум з інклюзивної освіти : Теорія та методика інклюзивного навчання. Модулі 1-3/ За ред. С. М. Сидоріва. Івано-Франківськ : видавець Кушнір Г. М., 2020. 235 с.
4. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта : навчальний посібник. Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.
5. Саламанська декларація: про принципи, політику і практичну діяльність в сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, 1994. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_001-94 (дата звернення 10.04.2022)

Борисова Олеся Олегівна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри державно-правових дисциплін Одеського державного університету внутрішніх справ

ПИТАННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ВІД ПЕДАГОГІКИ ДО АНДРАГОГІКИ

Якість вищої освіти – складне поняття, змістом якого є сукупність декількох елементів, як мінімум двох: 1) освітній потенціал особи, яка здобуває вищу освіту (особисті якості здобувача та мотивація до навчання, його стартовий рівень знань і вмінь, пізнавальна здатність), 2) якість освітньої послуги, яку надає заклад вищої освіти (далі у тексті – ЗВО) [1, с. 73].

Якість освітньої послуги залежить, в тому числі, від якості викладання у вишах України. Визначення поняття «якість викладання» наразі в законодавстві нашої держави ми не знайдемо, але можемо розмірковувати про його зміст та структуру. Виявляється логічним представляти цю категорію як таку, що складається з певної кількості елементів, серед яких: актуальна та змістовна освітня програма, якісні навчальні матеріали, зручна та сучасна матеріально-технічна база ЗВО, а також – професійність кадрів, тобто педагогічна майстерність науково-педагогічних працівників вишів.

Юридична освіта традиційно продовжує займати місце в трійці лідерів рейтингу обраних абітурієнтами напрямів освіти в Україні. Не зважаючи на дискусію щодо якості юридичної освіти та, на жаль, її невідповідності потребам сучасності, яка відбувається в сфері юристів-практиків, правників-науковців та